

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра філософії



“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

Вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА АРГУМЕНТАЦІЇ

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність В10 Філософія

Освітньо-професійна програма: Філософія

ОНУ
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика аргументації».
Одеса : ОНУ, 2025. 15 с.

Розробники : Секундант С.Г. д.філос.н., професор кафедри філософії ОНУ імені І.
І. Мечникова.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від "27" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ (Інна ГОЛУБОВИЧ)

Погоджено із гарантом ОПП «Філософія»

_____ (Інна ГОЛУБОВИЧ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "29" серпня 2025 р.

Голова НМК _____ (Галина ЛЕВЧЕНКО)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____) (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____) (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 2	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність В10 Філософія Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		22 год.	8 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18 год.	4 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	108 год.
		Форма підсумкового контролю: <i>Іспит</i>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета - ознайомити з різними підходами до аналізу аргументації, головними концепціями, проблемами та поняттями теорії аргументації, різними стратегіями аргументації та вимогами до аргументації, а також типовими помилками. Привити навички критичної оцінки аргументації наукової роботи.

Завдання:

- 1) Ознайомити здобувачів з різними підходами до аналізу аргументації;
- 2) Визначити специфічний предмет теорії аргументації;
- 3) ознайомити здобувачів з основними концепціями та напрямками в сучасній теорії аргументації;
- 4) ознайомити з основними видами аргументації;
- 5) ознайомити здобувачів з основними поняттями теорії аргументації;
- 6) ознайомити з основними проблемами теорії аргументації;
- 7) визначити структуру аргументу та аргументації;
- 8) ознайомити здобувачів зі схемами аргументу та основними стратегіями аргументації;
- 9) ознайомити здобувачів з основними вимогами до аргументації;
- 10) ознайомити здобувачів з основними помилками аргументації

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) інтегральної: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

б) загальних (ЗК):

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

в) спеціальних (фахових) (СК/ФК):

СК 2. Усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

СК 3. Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження.

СК 4. Здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження.

СК 6. Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань.

СК10. Здатність здійснювати дослідницьку та практичну діяльність на засадах системного підходу.

СК12. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.

ПРН 2. Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

ПРН 9. Ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.

ПРН 10. Брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем обговорення філософських питань з експертами з інших галузей знань.

ПРН 14. Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії.

ПРН 17. Здійснювати дослідницьку та практичну діяльність на засадах системного підходу.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен *знати*:

- існуючі підходи до аналізу аргументації та їхню специфіку;
- різницю між логікою та теорією аргументації;
- основні концепції та напрямки в сучасній теорії аргументації;
- основні проблеми сучасної теорії аргументації;
- основні види аргументації;
- різні цілі аргументації;
- різні функції аргументації;
- основні поняття теорії аргументації;
- основні стратегії аргументації;
- структуру аргументу;
- основні вимоги до аргументів та аргументації;
- основні помилки аргументації.

вміти;

- аналізувати аргументацію;
- критично оцінювати аргументи та інформацію;
- визначати основні поняття теорії аргументації;
- визначати та застосовувати різні види аргументації;
- здійснювати аналіз структури аргументів;
- виявляти та визначати різні цілі аргументації;
- визначати різні функції аргументації;
- виявляти хибні засновки та помилки в аргументації;
- критично оцінювати підстави та аргументи супротивників;
- аргументовано захищати свої пропозиції;
- комбінувати різні підходи до аналізу аргументації;
- застосовувати придбані знання при написанні наукової роботи.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет теорії аргументації, її основні концепції та підходи, поняття та цілі.

Тема 1. Предмет теорії аргументації. Пояснюється міждисциплінарний характер аргументації як предмета дослідження, внесок лінгвістики, психології, теорії комунікації, логіки і філософії в розробку теорії аргументації. Особлива увага приділяється відношенню теорії аргументації до логіки.

Тема 2. Основні концепції та підходи до аналізу аргументації. Виділяються три підходи до аналізу аргументації у Аристотеля (логічний, діалектичний і риторичний), дається їх характеристика та підкреслюється їх вплив на сучасні концепції аргументації (неформальна логіка, прагма-діалектика, неориторика). Серед останніх виділяються та характеризуються наступні підходи: (формально) логічний, риторичний, комунікативний, прагма-діалектичний, когнітивний, епістемологічний і філософський.

Тема 3. Основні поняття теорії аргументації. Роз'яснюються поняття аргументації, аргументу, структури аргументу, схеми, діалогу, питання, тези, пропозиції, визначення, обґрунтування та інші.

Тема 4. Цілі та функції теорії аргументації. Вказується на різноманітність цілей і функцій аргументації, а також контекстів її використання. Пояснюється важлива роль отриманих знань і умінь в науковій роботі, повсякденному та політичному житті суспільства і особистості.

Змістовий модуль 2. Структура аргументації, її основні види, вимоги та критерії оцінки.

Тема 5. Основні види аргументів та аргументації. Розглядаються різні види аргументів та різні класифікації аргументації. Особлива увага приділяється роз'ясненню специфіки наукової і філософської аргументації. Пояснюється, де і в яких випадках можна застосовувати ти чи інші види аргументів та аргументації. Уточнюється, які види аргументів та коли здобувач може використовувати в процесі написання дипломної роботи

Тема 6. Теза і пропозиція. Пояснюється відмінність тези від пропозиції, вказуються основні вимоги до них і помилки.

Тема 7. Структура аргументу та його види. Розглядаються різні підходи до визначення поняття аргументу, його структури і видів. Особлива увага приділяється розмежуванню коректних і незаперечних аргументів.

Тема 8. Поняття схеми аргументу та основні стратегії аргументації. Роз'яснюються поняття схеми аргументу та стратегії аргументації, а також відмінність логічної аргументації від діалектичної, яка застосовується в філософії. Обґрунтовується необхідність застосування в різних контекстах різних стратегій аргументації.

Тема 9. Основні вимоги до аргументу та аргументації. Критерії оцінки аргументів та типові помилки. Розглядаються основні вимоги до аргументів та аргументації, а також різні критерії їхньої оцінки. Вказується на відмінність цих критеріїв у логіці, риториці та теорії аргументації. Роз'яснюються поняття помилки в теорії аргументації. Розглядаються різні види помилок в логіці та теорії аргументації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Предмет теорії аргументації, її основні концепції, підходи, поняття та цілі..										
Тема 1. Предмет теорії аргументації.	15	2	2		11	10	1			9
Тема 2. Основні концепції та підходи до аналізу аргументації	15	2	2		11	10	1			9
Тема 3. Основні поняття теорії аргументації.	10	2	2		6	10	1	2		7
Тема 4. Цілі та функції теорії аргументації.	20	4	2		14	10	1			9
Разом за змістовим модулем 1	60	10	8		42	40	4	2		34
Змістовий модуль 2. Структура аргументації, її основні поняття, види та критерії оцінки.										
Тема 5. Основні види аргументації.	10	2	2		6	15	1			14
Тема 6. Теза і	10	2	2		6	15				15

пропозиція.										
Тема 7. Структура аргументу та його види.;	10	2	2		6	15	1	2		12
Тема 8. Основні стратегії аргументації.	10	2	2		6	15	1			14
Тема 9. Основні вимоги до аргументації та критерії її оцінки.	20	4	2		14	20	1			19
Разом зі змістовним модулем 2	60	12	10		38	80	4			74
Усього годин	120	22	18		80	120	8	4		108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. <i>Предмет теорії аргументації.</i> [1] 1. Визначення аргументації як предмета дослідження. 2. Межі та об'єкт теорії аргументації. 3. Зв'язок із логікою, риторикою, філософією та комунікативістикою. 4. Значення аргументації в науковому й повсякденному дискурсі.	2/0
2	Тема 2. <i>Основні концепції та підходи до аналізу аргументації</i> [1] [3] 1. Логіко-демонстративний підхід. 2. Риторичний підхід. 3. Діалектичний підхід. 4. Прагма-діалектична модель. 5. Порівняння підходів та їхні можливості.	2/0
3	Тема 3. <i>Основні поняття теорії аргументації.</i> [1] [2] 1. Аргумент і аргументація. 2. Теза, позиція, контраргумент. 3. Доказ, обґрунтування, переконання. 4. Логічна форма й зміст. 5. Контекст аргументації.	2/2
4	Тема 4. <i>Цілі та функції теорії аргументації.</i> [1] [2] [3] 1. Пізнавальні цілі (пошук істини, перевірка знань). 2. Комунікативні цілі (переконання, пояснення). 3. Соціальні та практичні функції (узгодження позицій, вирішення конфліктів). 4. Освітня та критична функція.	2/0
5	Тема 5. <i>Основні види аргументації.</i> [1] [3] 1. За спрямованістю (на переконання / на пояснення).	2/0

	2. За сферою застосування (наукова, юридична, політична, побутова). 3. За способом обґрунтування (дедуктивна, індуктивна, аналогічна). 4. Сильна та слабка аргументація.	
6	Тема 6. <i>Теза і пропозиція</i> [1].[2] 1. Поняття тези. 2. Вимоги до формулювання тези. 3. Пропозиція як елемент аргументації. 4. Відмінність між тезою і пропозицією.	2/0
7	Тема 7. <i>Структура аргументу та його види.</i> [1] [2] 1. Класична структура: теза – аргументи – демонстрація. 2. Елементи аргументу: засновки, висновок. 3. Типи аргументів (факти, приклади, авторитети, причинно-наслідкові). 4. Формальні та неформальні аргументи.	2/2
8	Тема 8. <i>Основні стратегії аргументації.</i> [1] [3] 1. Стратегія переконання. 2. Стратегія пояснення. 3. Стратегія дискусії (співпраця / суперництво). 4. Використання риторичних прийомів.	2/0
9	Тема 9. <i>Основні вимоги до аргументації та критерії її оцінки.</i> [1] [4] [5] 1. Логічна коректність (відсутність помилок). 2. Достатність і релевантність аргументів. 3. Ясність і зрозумілість. 4. Надійність джерел. 5. Критерії успішності аргументації (переконливість, ефективність).	2/0
	Всього	18/4

Види роботи:

- [1] – опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
- [2] – на основі запропонованих робіт в списку літератури підготувати виступ, продемонструвати вміння оперувати ключовими поняттями та ідеями, представленими в текстах;
- [3] – написати реферат і/або філософське есе на запропонований викладачем текст, як опис проблемної ситуації;
- [4] – виступ з експертною оцінкою теоретичних висловлень на тему семінара, спираючись на рекомендації викладача;
- [5] – презентація самостійного дослідження (захист реферату).

6. Теми практичних занять

Не передбачені навчальним планом

7. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. 1. Теорія аргументації та логіка. Аргументація та довід. Предмет і мета аргументації. Аргументація та риторика. Лінгвістичні, психологічні та метафізичні аспекти теорії аргументації. Теорія мовних дій та теорія аргументації. Топіка і теорія аргументації. [1] 2. Риторична аргументація. «Нова риторика» Х. Перельмана. «Неформальна логіка» Д.С. Блера, Р.Джонсона. Дискурс-аналіз. «Прагма-діалектика» Ф.Х. Еймерен и Р.Гроутендорст; Епістемологічний підхід. [1] 3. Позитивна та негативна аргументація. Конвенціональна та неконвенціональна аргументація. Логічна та квазілогічна аргументація. Софістична аргументація. Діалектична и догматична аргументація. Предметна та рефлексивна аргументація. Суперечка, дискусія та полеміка. Різновиди суперечки: діалектична й еристична суперечка, суперечка як довід і як пошук істини. Риторична аргументація. Незалежна (конвергентна) та залежна аргументація[2].	42/34
2	Змістовий модуль 2. 4. Аргумент. Компоненти аргумента. Доведення. Положення. Теза. Пропозиція. Схема. Редукція. Топ. Інстанція. Форми вираження топів. Зовнішні та внутрішні топи. Характер авторитетної інстанції. Ієрархія топів[1] 5. Структура аргумента: положення й обґрунтування. Структура положення: теза і пропозиція. Види обґрунтування. Переконання та доведення. Реактивна й активна аргументація. Індуктивна та дедуктивна аргументація. Структура риторичної аргументації: схема, топ і редукція [2] . 5. Принципи та вимоги до логічної аргументації. Вимоги до тези. Вимоги до аргументу. Вимоги до доведення. Принципи риторичної аргументації. Правила раціонального дискурсу. 6. Помилки щодо тези та пропозиції. Помилки щодо демонстрації. Помилки щодо аргументу. [1] 7. Критерії оцінки аргументації. Критерії оцінки посилок, аргументів та зв'язку аргументів і тези. Прийнятність і несуперечливість посилок, наявність хибних передумов, коректність і переконливість аргументів[2]	38/74
	Разом	80/108

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій;

[2] – написання рефератів,

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу,	Дотично до теми (та/або Компетентності,
--	---

короткий опис, посилання	результати навчання, що формуються)
Платформа “Громадянська освіта в Україні”. Курс “Менеджмент у літературній сфері: Кошторис і музи” https://vumonline.ua/course/mediation/ Курс складається з 10 модулів, до викладання яких запрошені найкращі українські практики, які застосовують навички медіатора в професійному і повсякденному житті. Всі викладачі є медіаторами, які отримали свою кваліфікацію в рамках Міжнародних проектів (Великобританія, Німеччина, США). Вони розкажуть про: Основи медіації: суть методу, робота з інтересами, специфіка процесу; сфери використання. Специфіка медіації спорів у сфері інтелектуальної власності та інтернет: типові проблеми, з якими стикається медіатор під час переговорів з питань інтелектуальної власності, в т.ч. в інтернеті. Що слід враховувати, щоб з гідністю вийти зі складних ситуацій. Організаційна медіація: особливості застосування, чому медіація в організації є майже панацеєю, вартість конфлікту, система управління конфліктами в організації і місце медіатора в цій системі. Медіація і застосування навичок медіатора: спільне і різниця. Впродовж інтерактивного курсу, можливо: Отримати інформацію про те, що треба знати і вміти ефективним перемовникам, включаючи медіаторів, а також отримати певні інструменти ефективних комунікацій, які зможете використовувати після закінчення курсу. Навчальне навантаження курсу відповідає 0,5 кредитів ЄКТС. Максимальна оцінка за проходження курсу і отримання сертифікату - 5 балів Критерій оцінки - обсяг за кредитами: 1 кредит (30 годин) - 10 балів до дотичної теми або змістового модуля. Максимальна кількість балів за неформальну освіту – не більше 2х кредитів.	Тематика курсу відповідає темі 8. Поняття схеми аргументу та основні стратегії аргументації. Компетентності: ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). СК 2. Усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками. СК 6. Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань. Програмні результати навчання: ПРН 2. Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. ПРН 8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками. ПРН 9. Ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності. ПРН 14. Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії.

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання».

9. Методи навчання

У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається *пояснювально-ілюстративний метод*, у межах якого викладач допомагає здобувачам здобути знання завдяки аудиторній роботі. Вона поділяється на дві складові – засвоєння теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій, у тому числі використовуючи карти та семінарських занять, на яких здобувачі репродукують отримані знання і демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вищевикладеного методу, використовується *метод проблемного викладення*. Він допомагає, використовуючи практику активної полеміки, формувати вміння здобувача критично ставитися до вивченої літератури, заслуханих на семінарах рефератах і доповідях, лекційного курсу. Викладач, поставивши навчальне завдання, формулює пізнавальну мету, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Вивчаючи окремі теми, використовується й *дослідницький метод*, який передбачає організацію активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань, аналізуючи відео - фотоматеріали й роблячи самостійні висновки.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Протягом засвоєння навчальної дисципліни здобувачів мають можливість накопичувати бали за рахунок виконання різних форм роботи. Вони порівно розподіляються, а потім сумуються.

Змістовий модуль:

- робота на практичних заняттях (54 балів);
- захисту реферату (10 балів);
- перевірка есе/онлайн курс (6 балів);
- виступ на диспуті (10 балів);
- усний іспит (20 балів).

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерій оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності здобувачів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС. У таблиці нижче наведено **загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:**

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно 90 - 100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуального завдання при виконанні самостійного завдання, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому.
Добре 85 - 89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої	Виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому,

	програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни.	має стійкі навички виконання завдання.
Добре 75 - 84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни.	Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю.
Задовільно 70 – 74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни Окремі завдання кожної теми контролю не виконав.
Задовільно 60 - 69	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни.	Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з можливістю повторного складання 35 - 59	Володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускає суттєві помилки.	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 0-34	Не володіє навчальним матеріалом.	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав контролю.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. Викладач має враховувати можливості здобувачів скористатися опануванням неформальної освіти. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Сучасні концепції теорії аргументації. «Неформальна логіка», «Нова риторика». «Критичне мислення», «Прагма-діалектика», епістемологічний підхід..
2. Предмет теорії аргументації. Теорія аргументації і логіка.
3. Що таке аргумент?
4. Яка структура аргументу?
5. Положення, пропозиція і теза. Чим вони відрізняються?
6. Чим обґрунтування в теорії аргументації відрізняється від доказу в логіці?
7. Риторична аргументація: її особливості, мета і види.
8. Конвенціональна і неконвенціональна аргументація.
9. Логічна і квазілогічна аргументація.
10. Чим відрізняється квазілогічна аргументація від софістичної?
11. Догматична і діалектична аргументація.
12. Предметна і рефлексивна аргументація.
13. Теоретична і емпірична аргументація.
14. Суперечка, дискусія, полеміка. Що їх об'єднує і в чому відмінність?
15. Види спору.
16. Еристична аргументація.
17. Що собою являє схема аргументації?
18. Топіка. Що таке «топ»?
19. Які форми вираження топів?
20. Загальні і часткові топи.
21. Топ і інстанція. Види інстанцій і їх характеристика.
22. Ієрархія топів.
23. Зовнішні та внутрішні топи.
24. Обставинні (описові) топи. Істотні і неістотні ознаки.
25. Топ визначення. Істотне і привхідне.
26. Топ «рід-вид», «частина-ціле».
27. Порівняльні топи. Ставлення як топ.
28. Редукція (словесний ряд аргументів) і її завдання?
29. Схема аргументації і проблема виявлення аргументів.
30. Антична топіка. Аристотель і Цицерон.
31. Види оцінки аргументації.
32. Логіко-гносеологічна оцінка аргументації.
33. Логічні помилки стосовно тези.
34. Логічні помилки по відношенню до аргументу.
35. Критерії оцінки наукової роботи.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		
	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)
Поточний контроль на лекціях	2	4	8	2	5	10
Семінарські заняття	4	4	16	4	5	20
Разом			24			30
Разом	54					
Оцінка самостійн						

ої роботи:						
Реферат	10	1	10			
Есе/онлайн курс				6	1	6
Виступ на диспуті				10	1	10
Разом	26					
Іспит	20					
Підсумкова сума балів	100					

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти в ОНУ досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Згідно з чинною в університеті системою комплексної діагностики знань здобувачів вищої освіти, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань здійснюється за 100-баловою системою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
85 - 89	B	Добре
75 - 84	C	
70 – 74	D	
60 - 69	E	
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання

13. Методичне забезпечення

1. Секундант С.Г. Теорія і практика аргументації. Робоча програма навчального курсу. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2025. 15 с.
2. Силабус курсу.
3. Хоменко І.В. Традиційна логіка. Підручник. Електронне видання, 2021 <http://www.e-philosophy.kiev.ua/course/view.php?id=8>
4. Хоменко І.В. Логіка. Теорія та практика. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Секундант С.Г. Ежен Дюпреель і Хаїм Перельман: нормативно-критичні засади «риторичного повороту в сучасній» філософії. Ч. 1. *Sententiae*. 41 (2), 2022, 61 – 93.
2. Хоменко І.В. Що таке емпірикалізація в сучасних дослідженнях аргументації? *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Філософія*. Вип. 1(6) 2022, с. 47-50.
3. Хоменко І.В., Шрамко Я.В. Чи є нормативною наука логіки і як вона може нею бути. *Філософська думка*, № 5, 2019, С. 52-63.
4. Bura K., Chomenko I.V Aggressiveness in interpersonal arguing from multimodal argumentation view. *Ukrainian Policymaker*, 2020, Vol.7, p.28-34
5. Chomenko I.V Exploring the meaning of arguing in folk culture and language in Ukraine. *Future Human Image*, Volume 13, 2020, p. 24-31
6. Chomenko I.V. Analyzing Cross-Cultural Studies of Arguing in the Globalized World. *Philosophy and Cosmology*, Volume 24, 2020, p.91-98.

Додаткова

1. Хоменко І.В., Шрамко Я.В. та ін. Сучасна логіка. Частина 2. Некласична логіка. Підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 230с.
2. Chomenko I.V. Types of Reasoning in Argumentation. *Argumentation and Reasoned Action: Proceedings of the First European Conference on Argumentation*, Lisbon, 9-12 June 2015. – London, 2016. Vol.2. P. 617 – 629.
3. Bura K., Chomenko I.V. Facing Aggressiveness in Face-to-Face Arguing. *Ukrainian Policymaker*, Vol.4., 2019, p.13-20.
4. Towards cross-examination of argument-related terminology. *The Days of Science of the Faculty of Philosophy –2022*, International Scientific Conference (2022; Kyiv). International Scientific Conference «The Days of Science of the Faculty of Philosophy –2022» [Abstracts] / Ed.board: A.Konverskyi [and other]. Kyiv: Publishing center «Kyiv University», 2022. P.185-188.
5. Chomenko I.V. Theory of Argumentation in Ukrainian Universities. *Матеріали доповідей та виступів VIII Міжнародної науко-практичної конференції "Проблеми викладання логіки та перспективи її розвитку"*, 17-18 травня 2018 р. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2018. С. 56.
6. Chomenko I.V. Discovering Informal Logic in Modern Studies of Argumentation. *Philosophy of Logic and Mathematics: contributions of the 41st international Wittgenstein symposium*, August 5-11, 2018, Kirchberg am Wechsel, Volume 26 Contributions of the Austrian Ludwig Wittgenstein Society Kirchberg am Wechsel, 2018, Austrian Ludwig Wittgenstein Society, P. 110-113.
https://books.google.com.ua/books/about/Philosophy_of_logic_and_mathematics.html?id=3wfnzQEA-CAAJ&redir_esc=y
7. Chomenko I.V., Shramko Y. Logic and philosophy: lines of interaction *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Philosophy*, 2021, Vol. 4 № 4, 2021, p.14-23.
8. Chomenko I.V. Exploring scientific controversy from an argumentative view. *The Days of Science of the Faculty of Philosophy – 2020*, International Scientific Conference (2021; Kyiv). International Scientific Conference «The Days of Science of the Faculty of Philosophy – 2021», April 21-22, 2021: [Abstracts] / Ed.board: A.Konverskyi [and other]. Kyiv: Publishing center «Kyiv University», 2021, p. 125-127.

15. Електронні інформаційні ресурси

http://lib.onu.edu.ua/	Наукова бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова
http://www.ognb.odessa.ua/	Одеська національна наукова бібліотека
http://www.nbuv.gov.ua/	Наукова бібліотека ім. В. Вернадського
http://lib-gw.univ.kiev.ua/	Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка
http://www.filosof.com.ua/	Інститут філософії НАНУ ім. Г. Сковороди
http://www.gilan.uar.net/nasu/hiuass.html	Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського
http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html	Найвидатніші філософи світу та України
http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html	Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей)
http://plato.stanford.edu/	Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).
http://www.utm.edu/research/iep/	Філософська Інтернет-енциклопедія. (Англійською мовою).
http://www.uct.kiev.ua/~sofi/	Центр практичної філософії
http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm	Незалежний культурологічний часопис «Ї» є недержавною громадською організацією, що досліджує проблеми культурології, політології, філософії.